

VARDEN 31/291

102402

Okkupasjons- historiens riksrevisor

Tromsø-forfatteren og journalisten Kjell Fjørtoft har i tre bøker fortalt det norske folk om at det fra 1940 til 1945 foregikk en krig i det høye nord, i Finnmark, og den hadde minst like mange dramatiske elementer og heltegjerninger som de som foregikk i kampen mot okkupasjonsmakten sør i landet. Men i den kalde krigens år ble frigjøringskampen i nord lite påaktet.

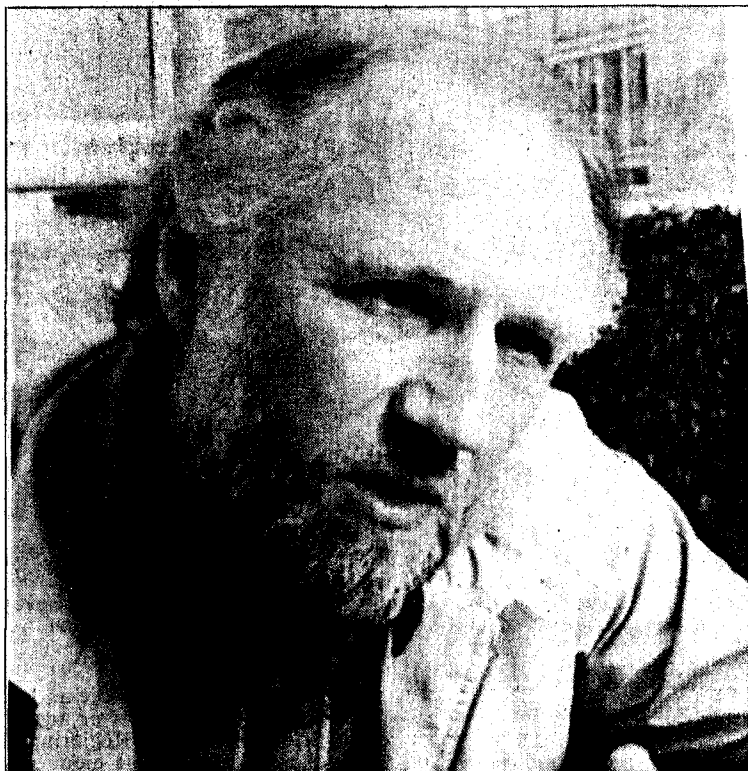
Kjell Fjørtoft trakk glemselsløret fra krigen i Finnmark i reportasjebøker som med rette har gitt ham renommé som en av våre fremste dokumentarforfattere.

Nå er han i gang med et enda mer omfattende prosjekt i samme genre. Fjørtoft har satt seg som mål å foreta en kritisk gjennomgang av vår allment aksepterte og akademisk formulerte okkupasjonshistorie. Han er med andre ord en selvbestaltet riksrevisor av norsk okkupasjonshistorie.

De to første verkene «Mot Stupet» og «Ulvetider» behandler krigens og okkupasjonens første fase, og i år kommer fortsettelsen, «På feil side», og med bruk av et utall kilder og sterkt underbygde argumenter dokumenterer forfatteren svikt og svakheter i den mer eller mindre godtatte historieoppfatningen.

Fjørtofts versjon gir et mindre flatterende bilde av det som skjedde under forhandlingene med okkupasjonsmakten, og kildematerialet viser at det er han som har rett. Resultatet er at enkelte sentrale personligheter — blant dem Hjemmefrontens leder, høyesterettsjustitiarius Paal Berg og biskop Eivind Berggrav, mister noe av den helteglorie som de er blitt forlenet med, men vi får en mer sannferdig historie og når alt kommer til alt må det være det viktigste.

Også øverstkommanderende i krigens slutfase på norsk jord,

Kjell Fjørtoft forsetter sin kritiske gjennomgang av vår okkupasjonshistorie.

general Otto Ruge, gjennomførte for egen regning og ansvar disposisjoner som er egnet til å overraske. Han planla å opprette en offisersskole i Finnmark og tok sikte på å etablere en slagkraftig enhet til å forsvare vår grense mot sovjetiske styrker. Formelt var hæravdelingen underlagt fylkesmann Gabrielsen i Finnmark, men reelt var det okkupasjonsmakten som hadde kontrollen. General Ruge anbefalte også sine offiserer til å gi sitt æresord på at de ikke skulle ta til våpen mot Nazi-Tyskland. Selv nektet general Ruge å følge sitt eget råd, og gikk i såkalt «ærefyllt fangenskap». Regjeringen anbefalte de norske troppene i Sverige å reise hjem. Først på et senere tids-

punkt ble våre myndigheter i London enig med seg selv om at det skulle bygges opp en norsk forsvarsenhet med det mål for øyet å delta i befrielsen av det okkuperte fedrelandet.

Forfatteren har skaffet seg et enormt tilfang av kildekrifter som i senere bøker vil tjene til å belyse vår okkupasjonshistorie.

Kjell Fjørtoft imponerer med sin store sakkunnskap og gleder med sin glimrende formulerings-evne.

Vi imøteser neste bind med spenning.

Kjell Fjørtoft:
På feil side
Gyldendal

Karl R. Ertsaas